

Geraint Roberts
is tenor. Dat is een
hoge mannenstem.

Charles van Tassel
is bas. Dat is een
lage mannenstem.

Gary Boyce
is alt. Eigenlijk is
dat een vrouwen-
stem, maar sommige
mannen kunnen
heel hoog zingen,
met een speciale
techniek.

Deanna Lang
is sopraan. Ze zingt
hoger dan Gary!

Deel 1

1. *Sinfonia* (muzikale opening – orkest)
2. *Comfort ye my people* (recitatief – tenor)
3. *Ev'ry valley shall be exalted* (aria – tenor)
4. *And the glory of the Lord* (koor)
5. *Thus saith the Lord* (recitatief – bas)
6. *But who may abide...* (aria – bas)
7. *And he shall purify* (koor)
8. *Behold, a virgin shall conceive* (recitatief – alt)
9. *O thou that tellest good tidings...* (aria – alt, daarna koor)
10. *For behold, darkness shall cover the earth* (recitatief – bas)
11. *The people that walked in darkness* (aria – bas)
12. *For unto us a child is born* (koor)
13. *Pastoral Symphony* (door het orkest)
- 14-16. *There were shepherds..., And the angel said...; And suddenly there was with the angel* (recitatieven – sopraan)
17. *Glory to God* (koor)
18. *Rejoice greatly...* (aria – sopraan)
19. *Then shall the eyes of the blind* (recitatief – alt)
20. *He shall feed his flock* (aria – alt en de sopraan)
21. *His yoke is easy...* (koor)

Deel 2

22. *Behold the Lamb of God* (koor)
23. *He was despised* (aria – alt)
24. *Surely he hath borne our griefs* (koor)
25. *And with his stripes we are healed* (koor)
26. *All we like sheep have gone astray* (koor)
27. *All they that see him laugh him to scorn* (recitatief – tenor)
28. *He trusted in God* (koor)
29. *Thy rebuke hath broken his heart* (recitatief – tenor)
30. *Behold, and see if there be any sorrow* (aria – tenor)
31. *He was cut off out of the land of the living* (recitatief – tenor)
32. *But thou didst not leave his soul in hell* (aria – tenor)
33. *Lift up your heads, o ye gates* (koor)
34. *Unto which of the angels said he...* (recitatief – tenor)
35. *Let all the angels of God worship him* (koor)
36. *Thou art gone up on high* (aria – alt)
37. *The Lord gave the word* (koor)
38. *How beautiful are the feet* (duet: sopraan en alt samen, daarna koor: *Break forth into joy*)
39. *Their sound is gone out* (koor)
40. *Why do the nations so furiously rage together* (aria – bas)
41. *Let us break their bonds asunder* (koor)
42. *He that dwelleth in heaven* (recitatief – tenor)
43. *Thou shalt break them* (aria – tenor)
44. *Hallelujah* (koor)

Deel 3

45. *I know that my redeemer liveth* (aria – sopraan)
46. *Since by man came death* (koor)
47. *Behold, I tell you a mystery* (recitatief – bas)
48. *The trumpet shall sound* (aria – bas)
49. *Then shall be bought to pass* (recitatief – alt)
50. *O death, where is thy sting?* (duet: alt en tenor samen)
51. *But thanks be to God* (koor)
52. *If God be for us* (aria – sopraan)
53. *Worthy is the lamb that was slain* (koor)

Drie delen

Messiah bestaat uit drie delen, die alledrie uit meerdere stukken muziek bestaan. Deel 1 gaat over de voorspellingen in het eerste deel van de Bijbel (het 'Oude Testament') dat Jezus op aarde zal komen. Deel 2 gaat over de voorspellingen in datzelfde Oude Testament dat Jezus aan het kruis zal worden gehangen én weer opstaan, en dat Jezus daarom uiteindelijk toch zal winnen van al het slechte in de wereld. Deel 3 wil je er van overtuigen dat ook jij na je dood zult opstaan (weer levend zal worden) – juist omdat Jezus aan het kruis dood is gegaan. Dát is kort gezegd waar Händel je van wil overtuigen.

Daarmee vertellen we natuurlijk iets heel kort, waar Händel juist alle tijd voor neemt. Daarom is Händel ook leuker dan dit stukje. Er valt nog een hoop te vertellen over *Messiah*, maar het mooie van muziek is dat je zonder woorden ook al heel goed kunt snappen waar het om gaat. Je hoeft zelfs geen Engels te verstaan om onder de indruk te raken van de muziek.

We hopen dat je er van zult genieten.

Veel plezier,

Kamerkoor Vocoza & Ira Spaulding

In nr. 44, vlak voor de tweede pauze, zingt het koor heel vaak *Halleluja*. Kun jij bijhouden hoévél keer?

concept, tekst & vormgeving: Bram Bos

Messiah voor kinderen

Welkom in de Nieuwe Kerk in Haarlem, bij *Kamerkoor Vocoza*.

Samen met de dirigent Ira Spaulding, de musici van het

West-

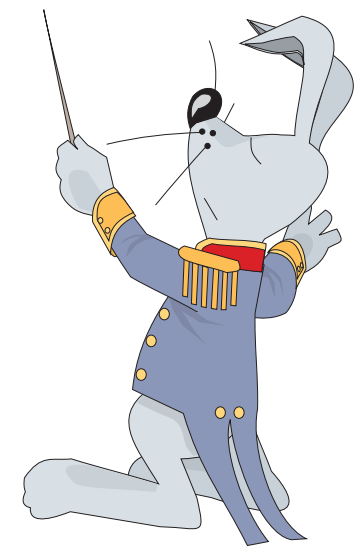

nederlands Bach Orkest,

de organiste en de solisten (zangers en zangeressen die in hun eentje zingen) gaan we *Messiah* uitvoeren.

Op de volgende bladzijden proberen we je een idee te geven waar *Messiah* over gaat en wat je zoal gaat horen.

Achterop staat het programma.

Messiah

Messiah is een muziekstuk dat 260 jaar geleden (in 1741) werd gemaakt door de beroemde componist Georg Friedrich Händel (dat spreek je uit als: Hendel).

Messiah is een groot muziekstuk: het duurt wel tweeënehalf uur. Dat betekent niet dat je je hoeft te vervelen: *Messiah* bestaat uit 53 aparte stukken, die allemaal anders zijn. Soms zingt er maar één iemand

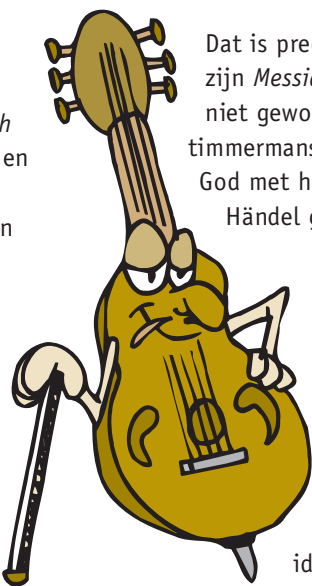
(een solist) en hoor je alleen maar een cello op de achtergrond, en even later kan horen en zien je vergaan als het koor op volle sterkte zingt, het orkest alles uit de kast haalt. Dat is ook één van de redenen dat veel mensen graag naar een uitvoering van *Messiah* komen luisteren: er valt een hoop te beleven en je kunt onder de indruk raken van de hele verschillende gevoelens die in het stuk worden uitgedrukt.

Messiah is Engels voor Messias, en dat is de naam die christelijke mensen geven aan Jezus Christus, de man die 2000 jaar geleden in Bethlehem werd geboren en een leven leidde dat veel mensen zo bijzonder vinden dat ze graag óók zo zouden leven. Volgens de Bijbel –hét Boek van de christenen– is Jezus op zijn drieëndertigste door de machthebbers van toen, de Romeinen, aan het kruis gehangen en daarna gestorven. Maar daarmee was de kous niet af: na drie dagen stond Jezus weer op.

Veel christenen, waaronder de componist van *Messiah*, geloven dat Jezus niet zomaar een mens was, maar de Zoon van God. En dat Jezus stierf aan het kruis was niet gewoon pech voor Jezus, maar het belangrijkste dat alle mensen die ooit geleefd hebben kon overkomen: omdat Jezus stierf aan het kruis hoeven de mensen niet meer bang te zijn dat God voor altijd kwaad op ze zal zijn omdat ze slechte dingen doen. Jezus nam de schuld op zich

die wij mensen eigenlijk hebben omdat we niet het goede, maar het slechte doen.

Hoe weten we nu zeker dat Jezus écht de Zoon van God was? Was hij niet gewoon het kind van Maria en de timmerman Jozef, eenvoudige mensen uit Nazareth in Israël? Dat maakt natuurlijk wel uit: als Jezus écht de Zoon van God was, dan kunnen we er ook op vertrouwen dat zijn dood ook echt wat uitmaakt voor ons!

Dat is precies waarvan Händel ons in zijn *Messiah* wil overtuigen: Jezus was niet gewoon maar een timmermanszoon, maar de Zoon van God met het lichaam van een mens.

Händel gebruikt zijn muziek om ons daarvan te overtuigen: daar was Händel namelijk goed in. De mensen die zijn muziek uitvoeren (zoals wij vandaag) zijn dus volgens Händel pas geslaagd als ze jou en andere mensen in het publiek aan het einde van het concert het idee hebben gegeven dat er echt wat bijzonders aan de hand was met die *Messias*, die Jezus.

Dat is dus de eerste vraag die je je na afloop zou kunnen stellen: ze hebben fijn gezongen en gespeeld, maar voel ik me anders dan voor het concert? Heb ik ook zin om Halleluja! te roepen als ik de kerk uitga?

Geloof je daar nou zelf in?

Het klinkt misschien raar, maar veel van de muzikanten en zangers die je vandaag zult horen, zullen zelf niet geloven dat Jezus de Zoon van God was. Misschien moet je er maar eens één van hen in de pauze naar vragen: geloof je daar nou zelf in? Goede kans dat je te horen krijgt van niet. En tóch zul je zien dat ze vol overgave staan te zingen of te spelen! Dan staan ze dus eigenlijk een beetje toneel te spelen: heel hard Halleluja zingen, maar er geen snars van menen... Toch vinden de meeste zangers en muzikanten dat helemaal niet erg: als ze muziek maken proberen ze zich voor te stellen wát Händel bedoeld heeft. Ze spelen dan wel toneel, maar ze spelen het wel heel écht. Nep en echt tegelijk dus.

3

Messiah bestaat natuurlijk niet alleen maar uit stukken voor solo-zangers.

In meer dan de helft van de stukken zingt het koor, en dat is veel in de klassieke muziek. *Messiah* is een echt 'koorwerk', en dat vinden koorleden ook erg leuk, omdat ze dan lekker veel kunnen zingen. Maar Händel laat het koor niet alleen maar voor de afwisseling zingen: hij laat het koor speciaal opdraven als er een grote groep mensen aan het woord is. Een voorbeeld is nr. 41 ('Let us break their bonds asunder'). Het koor speelt daarin de mensen die het zat zijn dat ze niet gewoon hun eigen gang kunnen gaan en zich aan allerlei regels en regeltjes moeten houden. "Weg ermee!", roepen ze. Hier speelt het koor dus de groep van mensen die geen zin hebben om te doen wat God van ze vraagt. Maar even later doet het koor juist het omgekeerde: in nr. 44 zingen ze haast ontelbare keren *Halleluja!*, omdat Jezus de Koning van alle Koningen is. De ene keer staat het koor dus voor de 'slechte' mensen, en even later voor de mensen die er helemaal van overtuigd zijn dat God uiteindelijk zal winnen! Vergelijk het maar met voetbalsupporters van Ajax die eerst de tegenpartij zwart maken, en dan opeens het Feyenoord-clublied gaan zingen.

Koorstukken

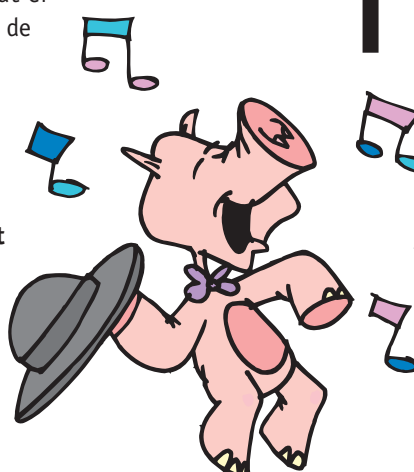
Wat ga je horen?

1

RECITATIEVEN

Messiah bestaat uit veel verschillende delen. Sommige daarvan noemen we recitatieven. Recitatief betekent 'zingend spreken': je hoort één iemand iets vertellen, maar wat zij zegt staat op melodie. De tekst staat centraal: daarom zit er maar weinig versiering aan een recitatief, is het vaak rustige muziek en hoor je weinig instrumenten. Dit is werk voor een solist: het koor houdt zijn mond. Als je dus zo'n recitatief hoort, dan moet je je bedenken dat die vooral bedoeld is om je iets te vertellen, niet om je weg te laten zwijmelen in de muziek.

Toch zijn ze lang niet saai: luister maar eens naar het eerste recitatief van *Messiah*. De tenor zingt dan: *Troost, mijn volk, zegt uw God*. En dat zingt hij zo mooi en zo troostend, dat de muziek doet, wat God daar zegt!

Aaaahria's

De muziek en het gevoel worden veel belangrijker in de **aria's**. Ook dat zijn stukken muziek voor één (en heel soms twee) solo-zangers, maar er gebeurt muzikaal veel meer in een aria dan in een recitatief. De zanger(es) kan vaak veel meer gevoel kwijt in een aria dan in een recitatief, en daar zijn ze ook voor bedoeld. Vaak zitten er heel ingewikkelde melodieën in, waar de solist (zoals Deanna Lang hiernaast op de foto) heel erg haar best voor moet doen. Je kunt het verschil tussen aria's en recitatieven goed begrijpen als je bedenkt dat er honderden cd's zijn met alleen maar aria's, maar maar heel weinig met alleen maar recitatieven.

Sommige mensen zouden tijdens het concert zelfs liever willen doorzappen als er een recitatief aankomt: die vinden ze maar saai en vervelend. Misschien vind jij dat ook, maar bedenk dan dat Händel ze niet voor niks in *Messiah* opnam. Het ging Händel er niet alleen maar om de mensen tweeënehalf uur te vermaken: ze moesten ook wat leren, overtuigd worden. *Messiah* is dus niet alleen maar leuk, maar ook serieus. Dat merk je het best in die recitatieven.

↑ De dirigent is Ira Spaulding. Hij komt uit Amerika, maar woont al jaren in Nederland. Als hij niet altijd zei dat het woord Olifant met een E begint zou je denken dat hij hier geboren was!